

Hij is bijna met pensioen, maar slaagde er tijdens zijn lange schoolcarrière steeds in de kleine jongen in zich te bewaren. Dat is meteen het geheim van de didactiek van Bruggeling Ides Callebaut, die vindt dat onderwijs nooit saai mag zijn. We geven hem geen ongelijk. Maar misschien is het wel dankzij de verveling destijds op de schoolbanken dat hijzelf zo'n goede tekenaar werd?

Lieve Wouters

'Taal is onsterfelijke bron van plezier'

IDES CALLEBAUT

ZOALS bij de Franse schrijver Marcel Proust z'n hele kindertijd voor de geest komt bij het proeven van een in thee gedoopt madeleinetje, zo voel ik me plotsklaps weer op school in de les Duits zitten, wanneer Ides Callebaut pen op papier zet en er een cartoonje laat uitvloeien.

Maar *Gute fahrt!* is slechts één van de vele door hem verlichte handboeken in het onderwijs. Ik beken hem eerlijk dat die grappige tekeningen soms de enige reden waren om het handboek eens te openen en me eventueel aan de studie van de naamvallen te wijden...

Toch is Ides Callebaut geen voltijds cartoonist. De man doceert didactiek voor het vak Nederlands in de lerarenopleiding van de Katholieke Hogeschool voor het basisonderwijs (KHBO) te Brugge en houdt daarnaast als pedagogisch begeleider kantoor in de Guimardstraat. In die functie schrijft hij artikels, onder meer voor het tijdschrift *Leeftocht*, en organiseert hij studiedagen voor leerkrachten uit het basisonderwijs. Een hele mond vol, maar onze man blijft bescheiden, op het randje van schuchter. Teken en 'maar' een hobby voor deze Ides Callebaut.

- *Kinderen worden zelden beloond, wanneer ze zitten te lachen tijdens de les. Fout?*

Saai onderwijs is mijn levenslange ergernis. De wereld is ongelooflijk boeiend, nu eens leuk dan weer triest, maar altijd boeiend. Daarom vind ik het onverdraaglijk dat die op een saai manier de klas zou binnenkomen. Zeker in de lessen Nederlands heb je tal van mogelijkheden om de leerstof niet wereldvreemd te brengen, maar ingebed in een concrete situatie.

Het klassieke taalonderwijs gaat ervan uit dat taal op zichzelf staat, maar onze taal gebruiken we altijd in een bepaalde situatie. Je doet er beter aan te vertrekken van zo'n herkenbare situatie om de belangstelling van de kinderen te wekken voor woord- of zinsleer, om maar iets te noemen.

Kinderen slagen er zonder deskundige begeleiding in om tijdens de eerste zes jaar van hun leven een hele spraakkunst en woordenschat meester te worden. Ze hoeven geen 'onderwerp' of 'lijdend voorwerp' te kennen om hun taal te beheersen. Waarom geven we dan toch grammaticalessen? Omdat het ongelooflijk boeiend is te ontdekken welk ingenieus systeem mensen gebruiken wanneer ze spreken. Kinderen vinden het ook leuk om na te denken over hun eigen taal, maar niet als het gaat om een zin die niemand heeft uitgesproken.

Ik vind dus dat je moet vertrekken van zinnen die spontaan uit de mond van de kinderen komen. Dan wijs ik er bijvoorbeeld op dat ze, zonder het zelf te weten, een onderwerp hebben gebruikt. Spraakkunst wordt dan in feite een vorm van wereldoriëntatie. Zo wordt grammatica voor mij een bron van plezier die nooit opdroogt. Dit gevoel van blijheid wil ik aan mijn studenten meegeven, allen toekomstige leerkrachten in het basisonderwijs. Grammatica zou een blijde wetenschap moeten zijn.

En wat als de klas heel wat kinderen telt die het Nederlands niet

of onvoldoende machtig zijn? Ook dan kun je vertrekken van hun eigen taalgebruik. De leraar moet de creativiteit hebben om daar vervolgens iets mee te doen wat de aandacht van de kinderen wekt.

- *Bijvoorbeeld door een tekening? Wanneer ben je beginnen tekenen?*

Dat heb ik altijd gedaan. Gelukkig heb ik er als kind op de schoolbanken nooit straf voor gekregen, terwijl anderen er minder goed vanaf kwamen. Maar mijn voordeel is dat ik tegelijk oplet. Leerkrachten konden me nooit betrappen op verstrooidheid. En misschien hielden ze wel van mijn tekeningen, wie weet? Ook vandaag nog zit ik tijdens vergaderingen wel eens portretjes te tekenen. Ik kan het niet laten.

- *Welke cartoonisten zijn een voorbeeld voor jou?*

Zaza, de tekenaar van *De Morgen*, vind ik ontzettend geestig. Die man heeft schitterende ideeën, maar ik hou minder van zijn tekenstijl. Wat het tekenen zelf betreft, waardeer ik Gal (*Knack*) het meest, hoewel mijn tekeningen er helemaal niet op

gelijken. Ik vind het enorm knap hoe hij zonder tekstballonnetjes duidelijk maakt wat hij bedoelt. Verder ben ik een groot bewonderaar van André Franquin, de tekenaar van Guust Flater.

- *Humor en geloof gaan op z'n zachtst gezegd niet altijd hand in hand. Hoe sta jij daar tegenover?*

Humor heeft veel met zelfrelativering te maken. De Kerk lijdt nog vaak aan het idee dat ze de waarheid in pacht heeft en houdt nog steeds een strakke gezagsverhouding in stand. Dan is er maar weinig plaats voor humor en dat is jammer.

Ook in de islam kan er maar bitter weinig gelachen worden, al heb ik toch ook zo mijn bedenkingen bij die beruchte Mohammed-cartoons. Je moet altijd kijken naar de bedoeling van de tekenaar bij het beoordelen van een cartoon. Je kunt met godsdiensten lachen - en ik zou zelfs geen

symbolen bij voorbaat te heilig vinden om ze in een cartoon te gebruiken - op voorwaarde dat je er geen slechte bedoelingen mee hebt.

Boeddhisten en joden hebben veel meer gevoel voor humor. Zenboeddhisten geven zelfs comics uit met poppetjes die hun godsdienst op spitsvondige en geestige wijze uitleggen. En van de joden is het bekend dat hun miserie hen met een bijzonder gevoel voor humor bedeed heeft.

- *Kamagurka maakte een levensgroot religieus geïnspireerd werk in de Sint-Theresiakerk te*

Middelkerke in het kader van '2006 Beaufort'. Het beeldt het Bijbelse verhaal van Job uit. In feite zien we zijn typische figuurtjes met de gebruikelijke hoeveelheden stront en andere vunzigheden. Kun je dat smaken?

Eerlijk gezegd denk ik dat de opdrachtgever in dit geval een verkeerde keuze heeft gemaakt. Van Zeebroek gaf trouwens zelf te kennen dat hij totaal geen voeling heeft met Bijbel en geloof. Als tekenaar kan ik hem wel smaken, maar een cartoonje maken is echt nog wel wat anders dan een reuzendoek schilderen. Ik zie het humoristische van dit werk allesszins niet in. Een scheet blijft tenslotte toch maar een scheet.

- *Welke werkwijze gebruik je voor je eigen prenten?*

Een goede cartoon is allereerst goed getekend en verrassend. En als het kan, gaat hij over iets wat belangrijk is in het leven, niet over een onnozelmis. Wanneer men mij vraagt een tekening te maken bij bepaalde leerstof, probeer ik de situatie altijd van een andere kant te bekijken, als een kind. Ik probeer dan de kleine jongen in mij tot leven te laten komen. Ik kan niet doen wat ik als kind haatte. Zelfs in trieste dingen zit altijd iets komisch.

Maar het zal nooit mijn bedoeling zijn iemand belachelijk te maken. Dan is het al triestig genoeg zo.

© Violet Corbett-Brock